

Bijlage III. Factsheets ‘Overzicht 10 aanpakken’

Uit de totale lijst van beschikbare MKBA's hebben we een selectie gemaakt van 10 succesvolle aanpakken, weergegeven in de tabel hieronder. Dat zijn op de eerste plaats interventies die maatschappelijk renderen. Daarnaast is gekeken of ze voldoende actueel en aansprekend zijn, of er een onderliggende effectmeting voorhanden is, en of de interventies schaalbaar en overdraagbaar zijn. Daarbij maken we onderscheid naar (op hoofdlijnen) drie type interventies. Binnen deze drie type loopt de doelgroep op in leeftijd en/of zwaarte van de problematiek.

- *Het leren kennen* van jongeren c.q. het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling door intensieve begeleiding. In die begeleiding wordt gewerkt vanuit een open houding en is de relatie tussen begeleider en de jongere een belangrijke sleutel voor succes. Kortom: de begeleider zelf is het belangrijkste instrument.
- *Het verhogen van de inzetbaarheid* door de inzet van een traject gericht op school of werk, waarbij de nadruk ligt op 'gewoon' meedoen. Jongeren worden aangesproken op wat ze wél kunnen en ontwikkeling en herstel vindt plaats in een zo normaal mogelijke omgeving. Instrument en doel zijn hetzelfde. Daarbij is er wel extra aandacht, tijd of ondersteuning op de leer- of werkplek.
- *Het verlagen van (over)belasting* door een integrale aanpak. Deze is gericht op alle leefgebieden leren of werken is daar een onderdeel van. Het kan gaan om werken in één multidisciplinair team of om meer samenwerking en afstemming van processen vanuit verschillende expertises.

Interventie	Soort aanpak	Doelgroep	Model	Leren kennen/ pers. Ontw.	Verhogen inzetbaarheid	Verlagen belastbaarheid
1 Groepstraining (RMC)	Intensieve begeleiding	Uitvallers / switchers	VSV	X		
2 Casusregisseur (RMC)	Intensieve begeleiding	Uitvallers	VSV	X		
3 Cons kw. Jongeren (W&I)	Intensieve begeleiding	Kwetsbaar en uit beeld	VSV	X		
4 Jongeren adviseurs (W&I)	Intensieve begeleiding + traject	Kwetsbaar z. st.kw	Werk	X		
5 School op maat (ROC)	Leer-traject	Dreigende uitvallers	VSV	X	X	
6 Leerwerkplek (Sociale firma)	Leer/werk-traject	Uitvallers	Werk	X	X	
7 Tijdelijk dienstverband (Gemeente)	Werk-traject	Kwetsbaar en uit beeld	Werk	X	X	
8 Integrale aanpak statushouders (Gemeente)	Integrale aanpak	Statushouders	Werk	X	X	X
9 Individuele plaatsing en steun (Gemeente)	Integrale aanpak	Ernstig psychisch	Werk	X	X	X
10 Integrale aanpak werk & veiligheid (Gemeente)	Integrale aanpak	Veelplegers	Werk	X	X	X

De opbouw van elke factsheet volgt de acht stappen van de MKBA: 1. Probleem & doelstelling, 2. Beschrijving interventie, bereik en doelgroep, 3. Effecten in beeld, 4. Gemeten effecten, 5. Extra kosten interventie, 6. Kosten - baten overzicht, 7. Verdelingseffecten en 8. Conclusie, Interpretatie & aandachtspunten.

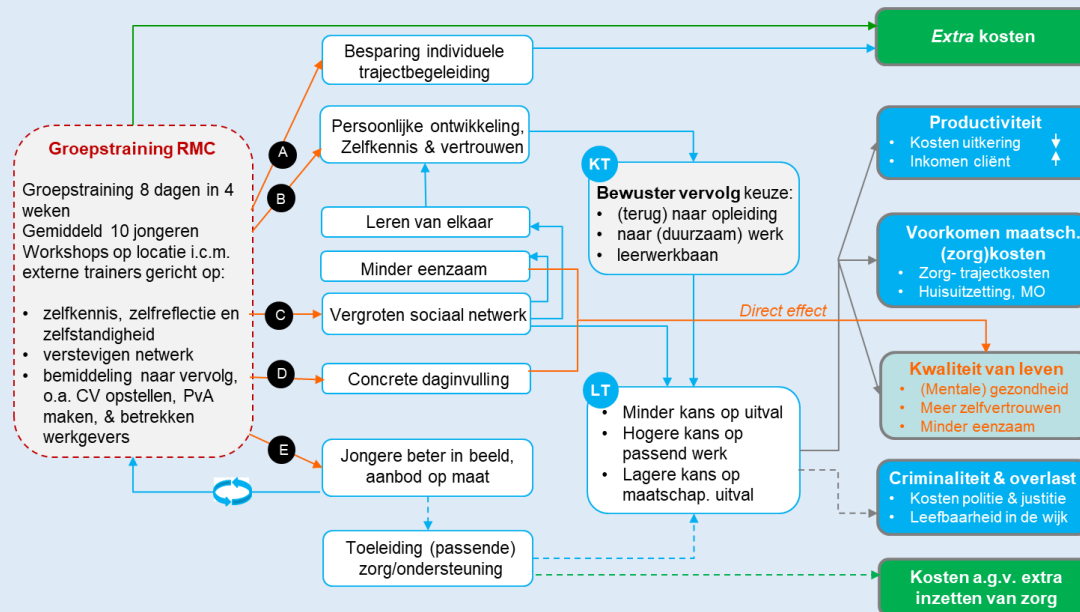
Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid

- Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
In opdracht van het Ministerie van SZW

1. Groepstraining (RMC)

<i>Probleem & doelstelling</i>	Aanleiding was het beter leren kennen van de jongeren in een (RMC-)begeleidingstraject, waardoor sneller en meer duidelijk wordt wat de betreffende jongere nodig heeft voor een bewuste vervolgstap.
<i>Beschrijving interventie</i>	De groepsaanpak is gericht op persoonlijke ontwikkeling: meer zelfkennis, reflectie en zelfstandigheid. Daarnaast het verstevigen van het netwerk en het bemiddelen naar een passend vervolg.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Jongeren tussen de 18 en de 23 jaar zonder startkwalificatie die aantoonbaar niet verder kunnen in het onderwijs.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De <i>directe</i> kosten voor de groepstraining van 8 dagen in 4 weken zijn € 2.400 per jongere. De gemiddelde groepsgrootte is 10. Er is geen sprake van extra doorverwijzingen of ondersteuning a.g.v. de training. Er zijn m.a.w. geen <i>indirecte</i> kosten.

Effecten in beeld

A. *Tijdsbesparing ofwel takenverlichting* van een trajectbegeleider. Veel van de taken en doelen van de groepsaanpak vertonen overlap met het individuele werk van de trajectbegeleider. Als de groepsaanpak er *niet* zou zijn, zou dit op de eerste plaats merkbaar zijn bij deze professionals. De jongeren vragen in dat geval meer tijd en energie in of bij hun huidige

caseload. Anders gezegd, een deel van de tijd die de trajectbegeleiders anders individueel aan deze jongeren zouden besteden gaan nu naar de voorbereiding en begeleiding van de groepstraining.

- B. *Persoonlijke ontwikkeling.* In de eerste plaats wordt gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeling van deelnemers. Deelnemers krijgen een reëel zelfbeeld en gaan aan de slag met vragen als *wie ben ik, wat wil ik en wat kan ik?* Trainers luisteren echt, waardoor de jongeren zich gezien en gehoord voelen, en ze stimuleren jongeren ook om nieuwe ervaringen op te doen.
- C. *Vergroten sociaal netwerk.* Daarnaast werken ze actief aan het opbouwen en versterken van een netwerk. De trainingen zijn bewust in een groep van gelijkgestemden. In het begin is dit nog vaak wat onwennig, maar het deelnemen aan een groep werkt positief op het gevoel van *"ik sta hier niet alleen in"*. Het gaat om een gevoel van (h)erkenning van waar de jongere zelf doorheen gaat. Ze weten zich omringd door lotgenoten, waardoor ze zich (mogelijk) minder alleen en eenzaam voelen. Feedback van leeftijdgenoten komt vaak meer aan of wordt goed gehoord, waardoor de jongeren niet alleen door de trainers maar ook door de andere deelnemers gespiegeld worden. De deelnemers worden zelfbewuster, krijgen meer gevoel van eigenwaarde en meer zelfvertrouwen. De kwaliteit van leven neemt hierdoor toe en daarmee de kans op een meer bewuste (en passende) vervolgstap. Overigens werkt dit andersom ook: elke succeservaring (dus een passende vervolgstap) leidt tot meer eigenwaarde en zelfvertrouwen.
- D. *Concrete weekinvulling* (2 dagen per week). Gedurende hun deelname hebben de deelnemers voor een paar dagen een zinvolle en concrete invulling: ze werken aan zichzelf en ontmoeten mede-deelnemers. Dit 'meedoen' zorgt heel direct voor zingeving, een vermindering van (sociaal) isolement en meer structuur.
- E. *Jongere beter in beeld.* Tot slot draagt de (intensiteit van de) groepstraining bij aan het beter in beeld krijgen van de jongeren. De trainers en begeleiders samen zien meer en houden gezamenlijk een vinger aan de pols. Eventuele terugval of bijkomende problematiek, zoals verslavingen of schulden worden eerder dan voorheen gesignaleerd. Dat leidt naast het mogelijk voorkomen van escalatie en daarmee maatschappelijke kosten tot een effectievere klantbenadering. In samenwerking met andere partners in het sociaal domein kan sneller geschakeld worden en passende zorg geleverd worden. Een extra effect werd niet gemeten (vandaar de stippellijn in het schema)

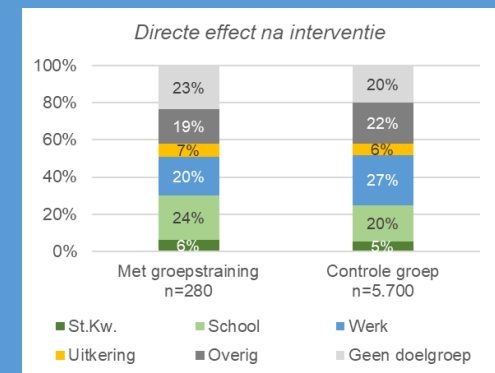
Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

De **directe** uitstroom op korte termijn (gemiddelde van jaren '19 –'21):

- Circa 5% gaat extra terug naar school t.o.v. controle groep zonder groepstraining (enkel individuele trajectbegeleiding RMC)
- Circa 1% meer startkwalificatie en 1% meer met uitkering
- Minder direct naar werk zonder start.kw. (7%)

Een kwart van de jongeren zet stappen in persoonlijke ontwikkeling, die zonder de groepstraining niet gezet waren. Dit betekent meer kwaliteit van leven.

De indirecte effecten gaan over meer startkwalificaties na verloop van tijd t.o.v. de controle groep. Dit ligt tussen 0 en 3 procent. We rekenen met 1,5% meer startkwalificaties.

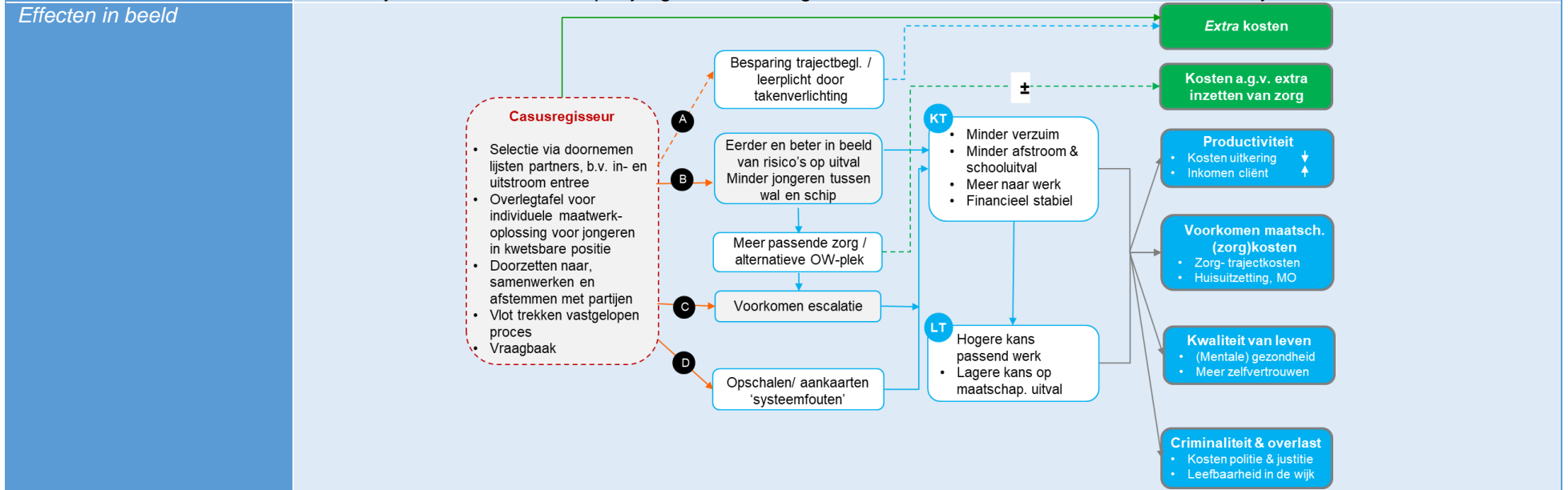
<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	60 deelnemers en 6 trainingen p.j.	€ 1.640
	1. Kosten interventie	€ 90.000	€ 1.500
	a. Kosten begeleiding	€ 78.000	€ 1.300
	b. Overige kosten interventie	€ 12.000 externe inhuur	€ 200
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning	€ -	€ -
	3. Kosten extra jaren onderwijs	€ 8.300	€ 140
	Totale baten		€ 3.600
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding	€ 500 per jongere indiv. begeleiding	€ 500
	2. Meer aan het werk		€ 255
	3. Meer startkwalificaties		€ 1.742
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 452
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 540
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 112
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 1.960
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		1,9
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		2,2
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,1
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	<p>Belangrijk effect zit in persoonlijke ontwikkeling (reflectie en zelfredzaamheid) en de spiegeling van peer-genoten, een gevoel van (h)erkenning van waar de jongere zelf doorheen gaat.</p> <p>Op korte termijn gaan meer jongeren terug naar school dan in de controlegroep. Dit lijkt ook te resulteren in meer startkwalificaties op langere termijn. Mogelijk zit er wel een bias in, aangezien het veelal om gemotiveerde jongeren gaat.</p> <p>Aandachtspunt is de samenstelling van de groep: niet te veel hoge niveaus i.c.m. enkelvoudige problematiek. Ook nadenken over voldoende rolmodellen / trainers voor jongeren met externaliserend gedrag</p>		
<i>Verdelingseffecten</i>	<p>De maatschappelijke baten vallen vooral bij de jongeren zelf in de vorm van hogere lonen en een toename aan kwaliteit van leven. Het Rijk investeert via de VSV-middelen in een deel (40%) van de extra kosten voor de training, maar ontvangt op termijn hogere inkomensbelastingen. De betrokken gemeenten en RMC hebben baten als gevolg van voorkomen maatschappelijke (zorg)kosten, uitkering en een besparing op reguliere werkzaamheden. Voor zowel het Rijk als de gemeenten is het saldo licht positief. Het levert op termijn meer op dan dat het kost.</p>		
<i>Conclusie</i>	<p>Een zinvolle groepstraining voor jongeren die zijn uitgevallen op school, het (tijdelijk) niet weten, en waar meer aan de hand is waardoor ruimte voor een passende en bewuste (vervolg)keuze niet of moeilijk te maken is. Op basis van onderzoek heeft deze groepstraining een positief maatschappelijk rendement en is de investering van gemeenten & RMC samen break-even.</p>		

2. Casusregisseur (RMC)

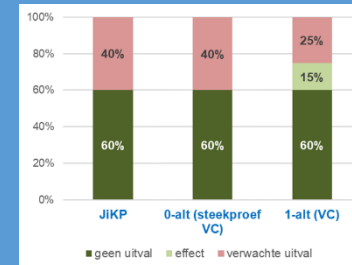
<i>Probleem & doelstelling</i>	De casusregisseur komt in beeld als professionals vastlopen bij de begeleiding van jongeren in en naar school. De jongeren zijn vaak moeilijk plaatsbaar en kwetsbaar. Ze kampen met problemen op meerdere leefgebieden. Ze hebben te maken hebben met verschillende professionals vanuit onderwijs, zorg en participatie. Een goede samenwerking tussen deze partijen (professionals) is daarbij dus cruciaal. In de praktijk is dit echter niet altijd goed geregeld.
<i>Beschrijving interventie</i>	De casusregisseur is in eerste instantie vraagbaak maar als dit nodig is, zoekt hij of zij via een overlegtafel naar individuele maatwerkoplossingen. Hiervoor brengt hij/zij de betrokken partijen bij elkaar, werkt samen en verwijst door naar anderen.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Jongeren tussen de 18 en de 23 jaar zonder startkwalificatie in een kwetsbare positie, thuiszitters of dreigende uitvallers.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De casusregisseur heeft gemiddeld 6 uur per jongere, omgerekend is dit circa € 400. Daarbij komen de kosten die gemaakt worden voor extra inzet. We rekenen met een gemiddeld bedrag van € 8.000 per leerling in 5% van de gevallen. Totaal zijn de kosten ca € 900 per jongere. Niet meegenomen is de inzet van individuele maatwerktrajecten, zie hieronder attributie.

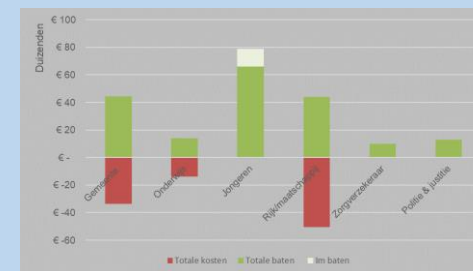
- A. *Besparing ofwel takenverlichting*. Veel van de taken en doelen van de regisseur vertonen overlap met het werk van zowel de trajectbegeleider, mentor als de leerplichtambtenaar. Dit levert potentieel een besparing op. Echter de casus-regisseur doet hier *extra* werk, en is niet *in plaats van* school en RMC, vandaar de stippellijn.
- B. *Eerder en beter in beeld*. Doordat de risico's op uitval eerder en completer in beeld zijn, is het mogelijk om sneller meer passende zorg en/of een alternatieve onderwijsplek te bieden. Jongeren vallen minder tussen wal en schip. Snellere zorg die meer op maat en meer integraal is, is in potentie effectiever en leidt - naast *extra* kosten voor de inzet - naar verwachting tot voorkomen escalaties.
- C. *Voorkomen escalatie*. De jongeren die worden aangemeld bij de regisseur door school, leerplicht of gemeente zitten in veel gevallen al in een geëscaleerde situatie. In bijna de helft van de gevallen zit de jongeren al (voor langere tijd) thuis. De regisseur zorgt in dit geval samen met anderen voor een doorbraak. Voorkomen escalatie betekent in dat geval weer terug naar school of een passende andere plek. Het leidt tot een verbeterd functioneren, weer meedoen (zowel qua schoolprestaties als sociaal), meer zelfvertrouwen en dus – op korte termijn – minder uiteindelijke afstroom en uitval.
- D. *Opschalen en aankaarten van 'systeemfouten'*. Naast het creëren van maatwerkoplossingen is het werk van de regisseur tevens gericht op het aankaarten van systeemfouten. In haar rol (boven de partijen) ziet zij eerder waar iets systematisch mis gaat. Door dit in te brengen bij de overlegtafels en op te schalen bij en binnen de betreffende organisaties wordt (van elkaar) leren en verbeteren mogelijk. Een bijvangst is dat professionals elkaar ontmoeten en zo ieders werkveld beter leren kennen. Ook zonder inbreng van de regisseur weten ze elkaar hierdoor eerder te vinden. Het leidt tot een meer open en brede blik, waardoor naar verwachting ook andere jongeren profiteren. Dat kan eveneens leiden tot voorkomen schooluitval (spin-off).

Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

Circa 80% zit in een kwetsbare positie of heeft te maken met multi-problematiek. De verwachte uitval voor deze groep is ca 40%. Deze vermindert na de interventie met 35 procent naar een uitval van 25%. Deze effecten worden echter bereikt samen met de inzet van maatwerk (VSV)trajecten en andere hulpverleners. De geschatte attributie is ca 25%.

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	80 jongeren p.jr.	€ 1.050
	1. Kosten interventie	0,4 fte regisseur	€ 455
	a. Kosten begeleiding		€ 390
	b. Overige kosten interventie		€ 65
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning	5% van de jongeren gem € 8.000	€ 420
	3. Kosten extra jaren onderwijs	€ 14.000	€ 175
	Totale baten		€ 2.370
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ 1.250
	2. Meer aan het werk		€ 510
	3. Meer startkwalificaties		€ 300
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 160
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 160
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ -
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 1.320
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		2,1
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		2,3
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,3
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	De belangrijkste baten zijn een hogere verdiencapaciteit van de jongeren over hun werkzame leven en voorkomen maatschappelijke kosten in het sociaal domein, denk aan uitkeringen, armoedevoorzieningen, Wmo en overige zorgkosten. In de toekomst ligt het voor de hand dat de rol van de casusregisseur valt in het reguliere takenpakket (een bredere taakopvatting) van leerplicht en/of trajectbegeleider. De professionals weten elkaar dan ook zonder regisseur beter te vinden. Aandachtspunt bij het organiseren van netwerkoeverleggen is het steeds opnieuw fris kijken naar de toegevoegde waarde van een bijeenkomst en van de medewerker die aanschuift. Te vaak en met te veel mensen draagt niet bij aan het gewenste doel.		
<i>Verdelingseffecten</i>	De meeste baten liggen in de (verre) toekomst en vallen grotendeels bij de leerlingen zelf in de vorm van een hoger inkomen en meer kwaliteit van leven. De gemeente heeft extra kosten door de extra inzet van zorg. Hier staan de baten als gevolg van voorkomen escalatiekosten (op korte termijn) en voorkomen uitkeringen (op langere termijn) tegenover. Doordat de jongeren langer op school zitten, zijn er ook iets meer onderwijskosten (gefinancierd door het Rijk). Het Rijk betaalt ook voor de extra inzet van de casus-regisseur via de VSV-middelen.		
<i>Conclusie</i>	De casusregisseur vult op dit moment duidelijk een lacune in de samenwerking tussen betrokken partijen. Een belangrijke meerwaarde zit in de netwerkbijeenkomsten die ze organiseert met gemeentelijke medewerkers jeugd, Wmo en leerplicht en de verschillende onderwijs en zorgaanbieders. Doordat partijen meer zicht krijgen op elkaars werk zijn zij beter in staat om passende oplossingen te bieden en onnodige stapeling van zorg te voorkomen.		

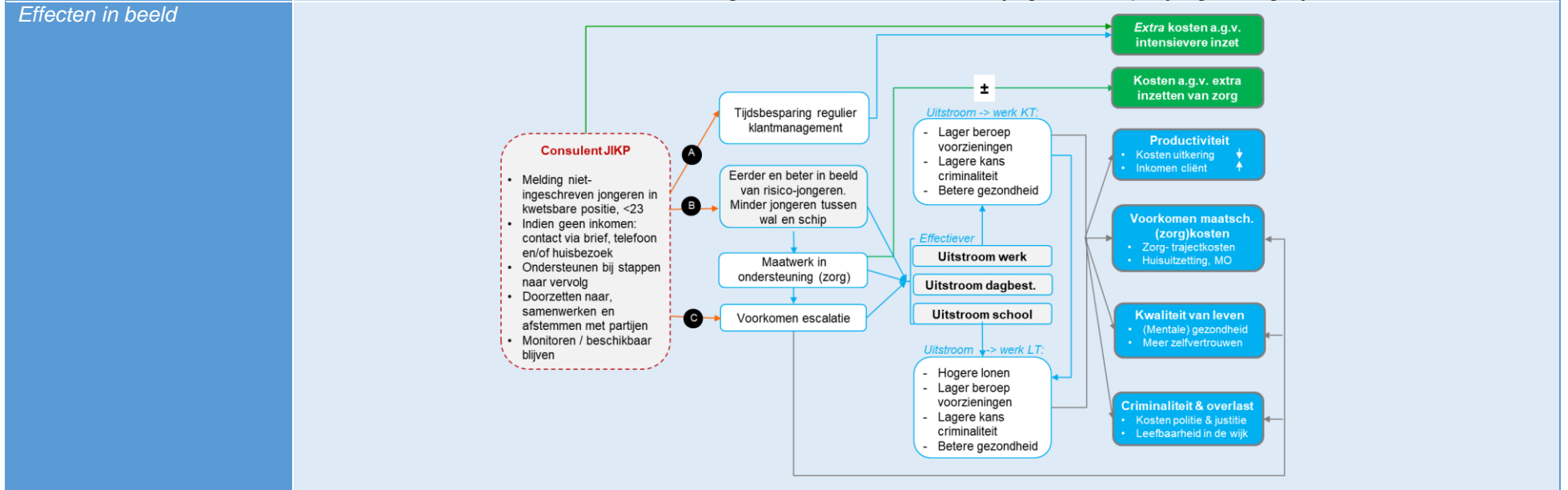

Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid
 - Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
 In opdracht van het Ministerie van SZW

3. Consulent kwetsbare jongeren (W&I)

<i>Probleem & doelstelling</i>	De consulenten monitoren, begeleiden en ondersteunen kwetsbare jongeren tot 23 jaar die uitstromen zonder een nieuwe inschrijving. Het doel is om deze jongeren zo goed mogelijk te begeleiden naar een voor hen passende plek. Reguliere begeleiding vanuit school en jongerenpunt schoot tekort, waardoor deze jongeren buiten beeld dreigenden te raken.
<i>Beschrijving interventie</i>	De consulenten krijgen een melding zodra een jongere uit de doelgroep het onderwijs verlaat zonder een nieuwe inschrijving. Samen wordt bekeken welke stappen er nodig zijn om op een passende plek terecht te komen. De consulent biedt ook concrete ondersteuning en helpt bij het ontwikkelen van praktische vaardigheden om de weg te vinden in de samenleving. Indien nodig samen met andere partijen zoals Wmo-consulenten, jeugdzorg of schuldhulpverlening.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Kwetsbare jongeren tot 23 jaar uit het VSO, Praktijkonderwijs, VMBO basis en mbo 1 die uitstromen zonder een nieuwe inschrijving
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De consulent heeft gemiddeld 13 uur per jongere, omgerekend is dit ruim € 800. Daarbij komen kosten a.g.v. het extra inzetten van zorg. Ongeveer de helft van de jongeren krijgt een traject, zoals GGZ, Wmo of leerwerk. Daarvan is een derde echt <i>extra</i> inzet, ofwel inzet die zonder de consulent niet was gedaan. De kosten hiervan zijn gemiddeld per jongere nog bijna € 400.

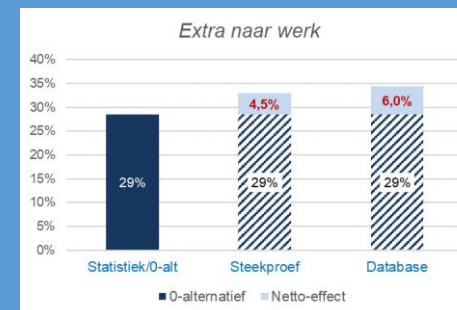

- A. *Tijdsbesparing regulier.* De inzet van de consultants leidt tot een besparing in het reguliere klantmanagement bij de betrokken gemeenten. Een deel van de jongeren was anders immers óók bij de gemeente terecht gekomen voor het aanvragen van een uitkering. Dit levert een potentiële besparing op voor de betreffende gemeente.
- B. *Eerder en beter in beeld.* Door de automatische melding en de opvolging daarvan zijn risico-jongeren eerder in beeld. Daardoor vallen minder jongeren tussen wal en schip. Ze krijgen hulp bij het vinden van hun weg in regelgeving en bureaucratie, bijvoorbeeld rondom de overgang van de jeugdwet naar de Wmo. Met een plan op maat werken de consultants aan het wegnemen van belemmeringen. Ze beschikken daartoe over een groot netwerk, zowel binnen als buiten de gemeente.
- C. *Voorkomen escalatie.* Het wegnemen van belemmeringen leidt tot meer stabiliteit. In sommige gevallen kan daarmee escalatie van eventuele problemen - met alle bijbehorende maatschappelijke kosten – worden voorkomen. Maar vooral leidt de ondersteuning tot toeleiding naar een *passende* plek. Voor veel jongeren in deze doelgroep is dat niet school, maar werk (eventueel met subsidie en ondersteuning door een jobcoach) of dagbesteding.

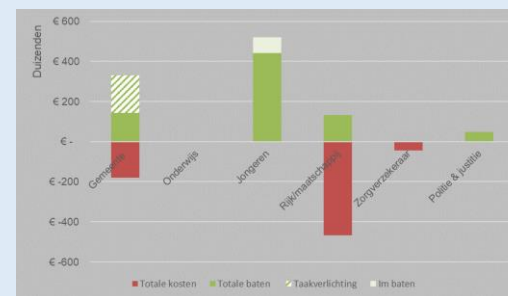
Uitstroom naar werk leidt vervolgens tot productiviteitswinst, die zich vertaalt in minder uitkeringen en een hoger inkomen voor de deelnemer. Ook doen mensen die werken gemiddeld een lager beroep op zorg en ondersteuning en hebben zij een hogere kwaliteit van leven: hun mentale en fysieke gezondheid is beter. Naast deze financiële baten zijn er mogelijk ook immateriële baten door een vermindering van overlast in de buurt.

*Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief*

De verwachte uitstroom naar werk voor deze groep is ca 29%. Uit de analyse blijkt een extra effect van circa 5%.
Er is géén extra effect voor naar opleiding t.o.v. het 0-alternatief.
Daarnaast blijkt verder uit de analyse dat naar verwachting bij ongeveer 3% (na attributie) van de jongeren de situatie zou zijn geëscaleerd zonder de geboden extra ondersteuning.

Kosten - baten overzicht	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	570 jongeren p.jr.	€ 1.220
	1. Kosten interventie	6 fte consulenten	€ 820
	a. Kosten begeleiding		€ 820
	b. Overige kosten interventie		€ -
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning	15% van de jongeren gem € 4.000	€ 400
	3. Kosten extra jaren onderwijs	n.v.t	
	Totale baten		€ 2.710
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding	40% had anders ook een Wmo of uitkeringsconsulent gehad	€ 330
	2. Meer aan het werk		€ 1.900
	3. Meer startkwalificaties		€ -
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 250
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 140
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 90
Saldo & rendement	Saldo		€ 1.490
	Financiële KB-verhouding		2,1
	Maatschappelijke KB-verhouding		2,2
	Gemeentelijke KB-verhouding		1,8
Interpretatie & aandachtspunten	De kracht van de aanpak zit in het toeleiden naar een passende plek van reeds uitgevallen jongeren, voor wie een startkwalificatie vaak niet haalbaar is. Het gaat om jongeren die zonder deze ondersteuning een grote kans hebben om buiten beeld te raken. De aanpak is dus niet gericht op preventie van voortijdig schoolverlaten, maar meer curatief van aard. Inzet van gespecialiseerde jobhunters en jobcoaches lijkt bij te dragen aan een grotere uitstroom naar werk. Aandachtspunt is het verzilveren van de potentiële taakverlichting in het verduurzamen van de aanpak.		
Verdelingseffecten	De verdelingseffecten laten zien dat de jongeren zelf de meeste baat hebben door een hoger inkomen en meer kwaliteit van leven. Daarnaast profiteren met name de gemeenten door lagere zorg- en uitkeringslasten en lagere kosten voor klantmanagement (gearceerde deel in het figuur). Overigens maken zij ook kosten door de extra inzet van zorg. Het Rijk investeert in de vorm van de vsv-middelen waarmee de consulenten zijn gefinancierd. Daar staan voor een deel baten tegenover door meer inkomstenbelasting.		
Conclusie	De analyse laat zien dat de investering voor deze kwetsbare doelgroep nodig is en loont. Het opdoen van werkervaring sluit soms meer aan bij de jongeren dan het halen van een startkwalificatie. De maatschappelijke waarde hiervan is tenminste even groot. Het is daarom bij uitstek een doelgroep die in aanmerking komt voor <i>praktijkleren</i> met bijbehorende <i>praktijkverklaring</i> .		

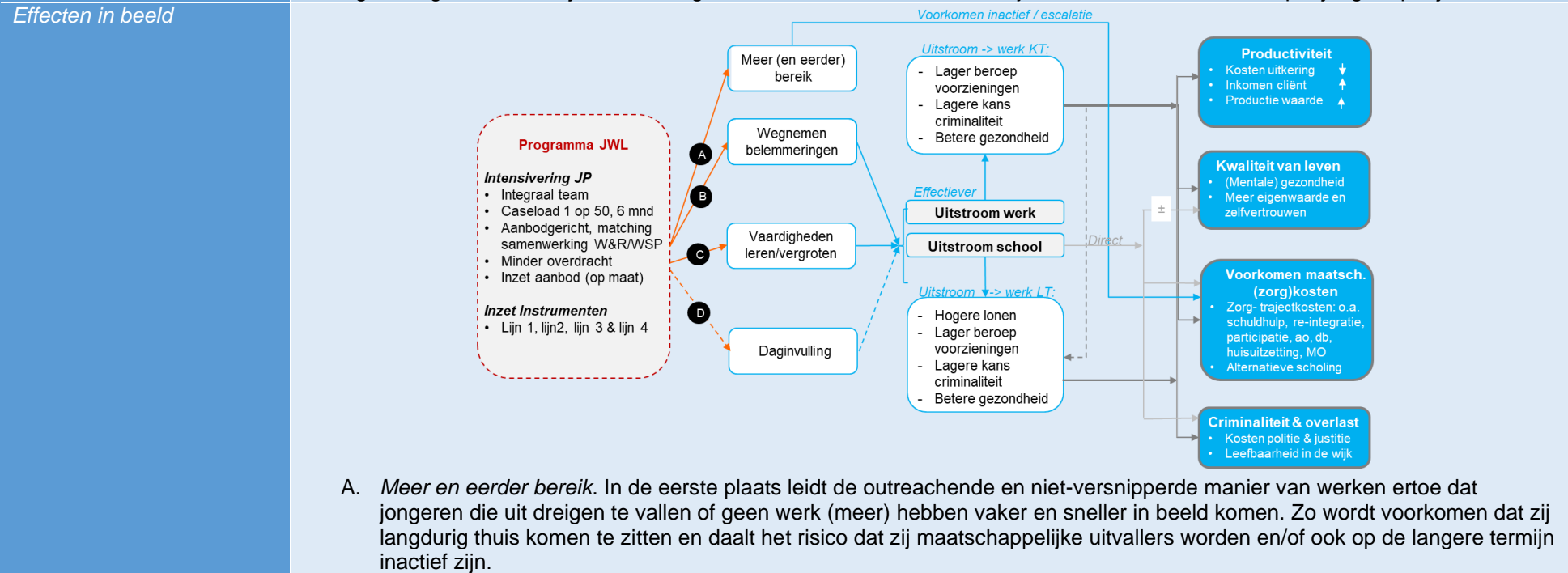

Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid

- Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
In opdracht van het Ministerie van SZW

4. Jongerenadviseurs + werktraject (W&I)

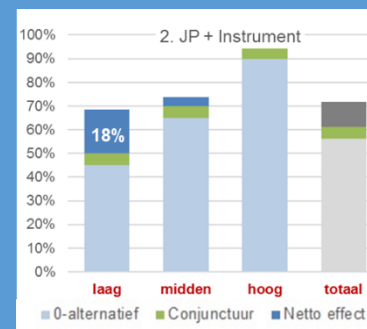
<i>Probleem & doelstelling</i>	Nog steeds zijn er te veel jongeren die moeite hebben om een passende plek te vinden. Dit geldt niet alleen in een tijd van economische tegenwind, maar óók in betere tijden. Dit geldt met name voor jongeren zonder startkwalificatie of met een arbeidsbeperking. Ze vallen vaak tussen wal en schip en worden van schooluitvaller ook maatschappelijke uitvaller.
<i>Beschrijving interventie</i>	Intensivering van het Jongerenpunt door een verlaging van de caseload, in combinatie met de inzet van instrumenten op maat.
<i>Bereik en doelgroep</i>	De doelgroep zijn alle jongeren tot 27 zonder werk of school. In dit voorbeeld zijn het laag opgeleide jongeren, veelal zonder startkwalificatie.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De kosten bestaan uit de intensieve begeleiding en het specifieke (werk)traject. Gemiddeld heeft de klantmanager zo'n 12 uur voor de begeleiding, de kosten zijn € 800. De gemiddelde kosten van de inzet zijn € 2.200. In totaal € 3.000 per jongere per jaar.

- B. *Wegnemen belemmeringen.* De jongerenadviseurs helpen met het wegnemen van belemmeringen bij uitstroom naar school of werk. Daarbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld schulden, verslavingen of psychische problemen. Waar nodig werken zij samen met andere hulpverleners (bijvoorbeeld schuldhulpverlening, streetcornerwork, GGZ). Het wegnemen van dit soort belemmeringen leidt tot meer stabiliteit en tot een hogere kans op uitstroom naar werk of (terug) naar school. Belangrijk hierbij is dat uit de praktijk blijkt dat zowel het wegnemen van belemmeringen als een realistisch(er) zelfbeeld beide bijdragen aan een meer *duurzame* uitstroom naar werk of (terug) naar school. Wanneer te vroeg of te eenzijdig wordt ingezet op bemiddeling neemt de kans op terugval toe.
- C. *Vergroten vaardigheden.* Veel van de trajecten die ter ondersteuning ingezet kunnen worden zijn gericht op het opdoen van (werknemers)vaardigheden. Zaken als op tijd komen, afspraken nakomen en communiceren met collega's en leidinggevenden. Daarbij doet een deelnemer concreet werkervaring op, ze kunnen soms meer dan zij zelf dachten. Dat leidt tot een positiever zelfbeeld en tot succeservaringen, waar het soms jarenlang aan ontbroken heeft. Daarnaast leidt het vergroten van de vaardigheden tot een vergroting van de kans op uitstroom naar werk.
- D. *Zinvolle daginvulling.* Een deel van de jongeren heeft gedurende de looptijd van een traject een daginvulling. Dit kan bijdragen aan een gevoel van zingeving en een groter netwerk en dus aan meer kwaliteit van leven. Bij deelnemers die anders overlast zouden veroorzaken of delicten zouden plegen, leidt de daginvulling tot een daling van criminaliteit en overlast en de bijbehorende kosten voor politie en justitie.

Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

In de analyse is de bruto-uitstroom gecorrigeerd voor de kans op uitstroom zónder interventie en voor het conjunctuureffect. Na deze correcties blijft het netto-effect over van de intensivering. Zichtbaar is dat er met name voor laag opgeleide deelnemers een positief netto-effect overblijft van 18% (donderblauw in de staafdiagram). Daarnaast is er sprake van 4% uitval bij de start d.w.z. een beëindiging van de uitkering a.g.v. oneigenlijk gebruik (sanctie). Verder stroomt 1% extra uit naar school en verbetert de kwaliteit van leven met 50%.

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere										
	Totale kosten	264 jongeren per jaar	€ 3.000										
	1. Kosten interventie	Totale kosten € 785.000	€ 3.000										
	a. Kosten begeleiding		€ 800										
	b. Overige kosten interventie		€ 2.200										
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ -										
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ -										
	Totale baten		€ 11.050										
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ -										
	2. Meer aan het werk		€ 5.800										
	3. Meer startkwalificaties		€ 840										
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 1.740										
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 2.670										
	6. Voorkomen criminaliteit		€ -										
	7. Minder overlast & immateriële baten		€ -										
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 8.050										
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		2,8										
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		3,7										
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,0										
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	Aanpak is vooral succesvol voor jongeren met een lage opleiding. Het netto-effect is voor hen positief. De belangrijkste succesfactor hiervoor is de intensieve begeleiding door het Jongerenpunt zelf, met daarbij het centraal zetten van de wensen, kansen en mogelijkheden van de jongere zelf. Daarnaast kan gerichte inzet van trajecten bijdragen aan een nog hoger rendement. Aandachtspunt blijft de beoordeling of en voor wie een aanvullend traject nodig is (selectie). Hetzelfde geldt voor de vraag wie intensieve begeleiding nodig heeft. Eenzelfde investering voor hoog opgeleiden levert een negatief saldo op.												
<i>Verdelingseffecten</i>	De jongeren zelf zijn de grootste (netto-)baathebbers. Ze hebben een hoger inkomen, door een verhoogde kans op uitstroom naar betaald werk en ervaren extra kwaliteit van leven. Daarnaast profiteert met name het Rijk (door de extra inkomstenbelasting). Voor de gemeente is het saldo break-even. Tegenover de investering van bijna 8 ton per jaar in de aanpak staat naar verwachting een even grote baat door met name de verhoogde uitstroom van uitkeringsgerechtigden (4% + 18%) en door voorkomen zorgkosten in het sociaal domein.	<table border="1"> <caption>Verdelingseffecten (€)</caption> <thead> <tr> <th>Categorie</th> <th>Netto-effect</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaal</td> <td>2.200.000</td> </tr> <tr> <td>Gemeente</td> <td>-785.000</td> </tr> <tr> <td>Jongeren</td> <td>1.100.000</td> </tr> <tr> <td>Rijk/maatsch</td> <td>200.000</td> </tr> </tbody> </table>		Categorie	Netto-effect	Totaal	2.200.000	Gemeente	-785.000	Jongeren	1.100.000	Rijk/maatsch	200.000
Categorie	Netto-effect												
Totaal	2.200.000												
Gemeente	-785.000												
Jongeren	1.100.000												
Rijk/maatsch	200.000												
<i>Conclusie</i>	Het grootste maatschappelijk rendement wordt behaald bij de kwetsbaarste doelgroep. Zij hebben, zonder het extra steuntje in de rug, een aanzienlijk grotere kans om maatschappelijk uit te vallen, met alle kosten die daarmee gepaard gaan. Een euro investeren in deze kwetsbare groep levert bijna vier keer zoveel op. Ook voor de gemeente resulteert een break-even resultaat.												

Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid

- Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
In opdracht van het Ministerie van SZW

5. School op maat (ROC)

Probleem & doelstelling

Enkele jaren geleden had een specifieke afdeling op een ROC te maken met een hoog percentage vsv-ers, hoger dan de norm van het ministerie en hoger dan gemiddeld. Om de uitval terug te dringen is de afdeling gestart met een integrale aanpak van de uitval.

Beschrijving interventie

De aanpak bestaat op hoofdlijnen uit drie elementen. In de eerste plaats is gewerkt aan een professionalisering van de hele opleiding en het docententeam. Het gaat onder meer om lesbezoeken, intervisie, panelgesprekken met studenten en begeleiding van *switchers*. Daarnaast is een systematische verzuimaanpak geïntroduceerd. De verzuimcoördinator belt dagelijks alle verzuimers na, onderzoekt structureel verzuim en voert gesprekken met leerlingen en hun ouders. Waar nodig wordt samen gewerkt met bureau leerplicht. Voor jongeren die dreigen vast te lopen binnen het reguliere onderwijs en waarvan de mentor en de verzuimcoördinator inschatten dat zij potentiële uitvallers zijn, is intensieve begeleiding beschikbaar. Jaarlijks gaat het om circa 50 leerlingen.

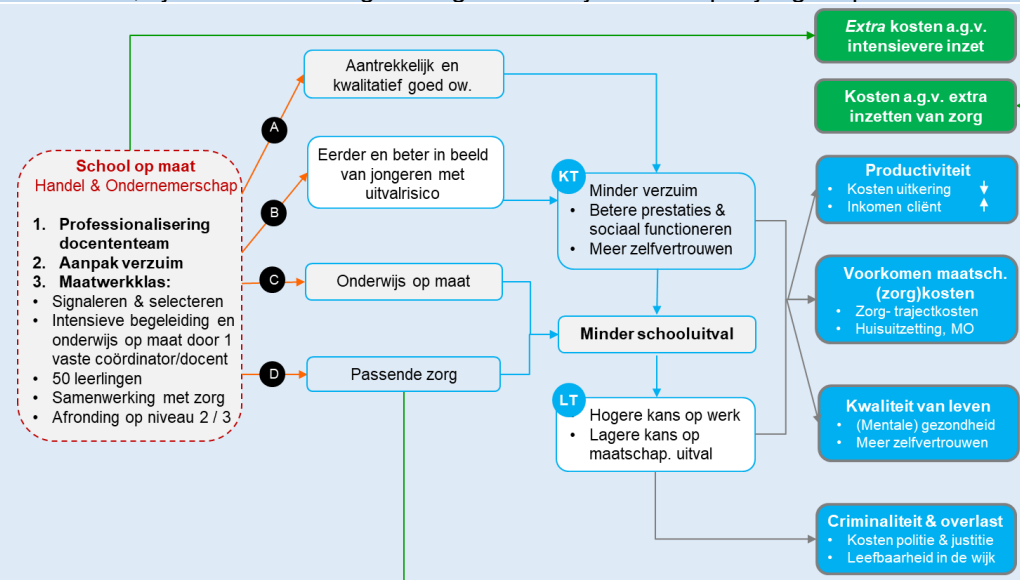
Bereik en doelgroep

Jongeren met een hoog uitvalrisico zijn in de eerste paar weken geselecteerd en krijgen intensieve begeleiding en onderwijs op maat in combinatie met passende zorg.

Extra kosten interventie direct en indirect

Het ingezette verandertraject is gerealiseerd zonder extra kosten. Voor de verzuimcoördinatie en de intensieve begeleiding is 1,3 fte, ofwel € 100.000 ingezet voor 1,5 jaar. De extra begeleidingskosten zijn € 3.000 per jongere plus € 600 aan ingezette zorg.

Effecten in beeld

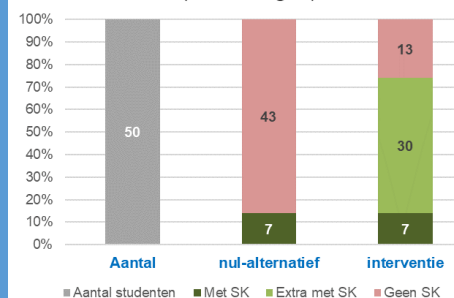
- A. *Aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijs.* Het verandertraject dat is ingezet door het team heeft een positief effect op de kwaliteit van het onderwijs en daar profiteren alle studenten van. Het leidt tot minder verzuim en een beter functioneren - zowel sociaal als qua schoolprestaties en uiteindelijk tot minder schooluitval.
- B. *Eerder en beter in beeld jongeren met uitvalrisico.* Door de systematische aanpak van verzuim en het expliciet signaleren van (potentieel) uitvalrisico zijn jongeren die dreigen vast te lopen of uit te vallen eerder en beter in beeld.
- C. *Onderwijs op maat.* In de intensieve begeleiding krijgen zij onderwijs dat per leerling op maat is gemaakt. De jongeren hebben een vaste begeleider die het lesprogramma voor hen samenstelt en zelf een groot deel van de lessen geeft. Voor de meer specialistische vakken worden de vakdocenten ingeschakeld. Zij nemen ook de examens af. Indien mogelijk of wenselijk kan de leerling sommige lessen klassikaal volgen.
- D. *Passende zorg.* In de intensieve begeleiding wordt nauw samengewerkt met de loopbaanconsulent om te beoordelen wat er eventueel extra nodig is om te voorkomen dat jongeren uitvallen. In circa de helft van de gevallen wordt zorg van buiten ingeschakeld (bijvoorbeeld maatschappelijk werk, schuldhulpverlening of GGZ). Hier zijn extra kosten mee gemoeid.

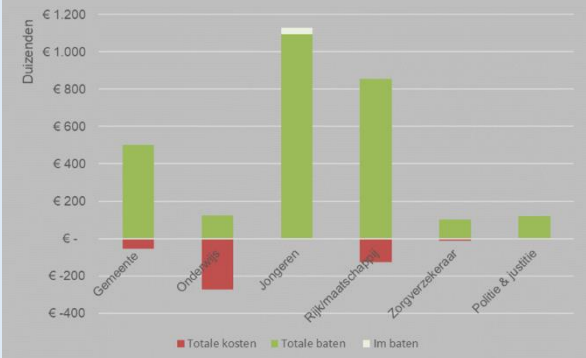
De intensieve begeleiding leidt op korte termijn tot minder schooluitval. Op langere termijn betekent dit een grotere kans op werk en een lagere kans op maatschappelijke uitval.

*Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief*

Het voortijdige schooluitvalpercentage daalde van 6,9% naar 3,1% in het eerste jaar na de start en in de jaren daarna naar gemiddeld 2,2%. Een daling van maar liefst 70%! De afdeling had alleen nog uitval binnen de groep die intensieve begeleiding kreeg. Dat duidt op een goede signalering en selectie van leerlingen met een verhoogd risico. Het figuur toont het netto-effect binnen deze groep. Van de 50 leerlingen zouden er in het nulalternatief naar verwachting 43 zijn uitgevallen. Door de intensieve begeleiding zijn dat er maar 13. Dat betekent dat de interventie tot 30 extra startkwalificaties leidt.

Resultaten binnen groep intensieve begeleiding (50 leerlingen)

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	Bij 20 deelnemers	€ 6.160
	1. Kosten interventie		
	a. Kosten begeleiding		€ 3.040
	b. Overige kosten interventie		€ -
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ -
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ 620
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ 2.500
	Totale baten		€ 40.560
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ -
	2. Meer aan het werk		€ 3.970
	3. Meer startkwalificaties		€ 27.480
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 6.790
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 540
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 1.780
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 34.400
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		6,5
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		6,6
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		6,6
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	De Integrale Aanpak met intensieve Begeleiding voor een selecte groep dreigende uitvallers is succesvol. De schooluitval is fors afgenomen en het maatschappelijk rendement is (zeer) groot. Om de effecten van de integrale aanpak daadwerkelijk te laten optreden vraagt inzet van alle betrokkenen. Het gaat om een veranderproces voor het hele team. Zowel qua onderwijs als de extra inzet die wordt gevraagd om onderwijs en zorg op maat mogelijk te maken. Belangrijk is de gestructureerde verzuimaanpak i.c.m. de selectie van de jongeren. Cruciaal is de <i>kwaliteit van de begeleider</i> , met als belangrijkste element: aandacht.		
<i>Verdelingseffecten</i>	De meeste baten vallen bij de jongeren wanneer zij mét (in plaats van zonder) startkwalificatie de arbeidsmarkt betreden. Ook het Rijk profiteert (door hogere inkomstenbelasting), evenals de gemeente - als gevolg van lagere zorg- en uitkeringslasten. De kosten vallen in dit geval bij het onderwijs omdat de extra benodigde capaciteit niet is gefinancierd vanuit het vsv-programma (ofwel het Rijk), maar vanuit additionele opleidingsmiddelen.		
<i>Conclusie</i>	Een zeer succesvol voorbeeld van een integrale aanpak waarbij de intensieve begeleiding <i>binnen de opleiding</i> georganiseerd is. Zo kan de samenwerking met het docententeam - en dus het idee van onderwijs en zorg op maat - werkelijk vorm krijgen.		

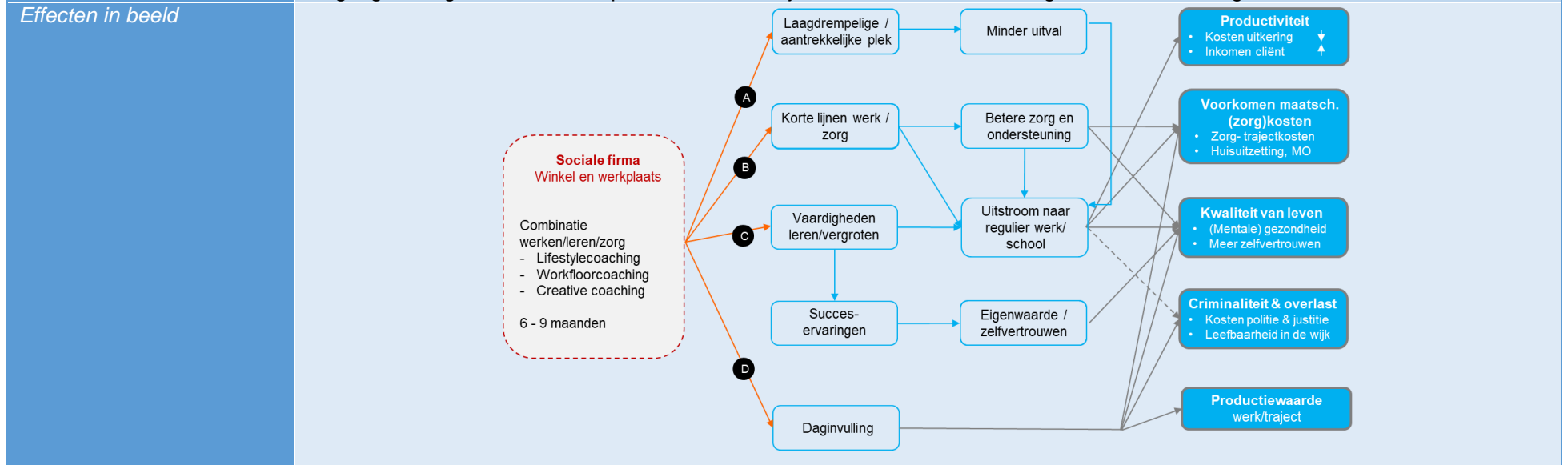

Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid
- Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
In opdracht van het Ministerie van SZW

6. Sociale firma (leerwerkplek)

<i>Probleem & doelstelling</i>	Kwetsbare jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar, met meervoudige problemen, vaak uitgevallen uit school en met meestal een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Kern is de samenhang van leren/werken en de maatschappelijke/psychosociale begeleiding in één gecombineerd traject.
<i>Beschrijving interventie</i>	De sociale firma is winkel en werkplaats voor digitaal fabriceren (bijv 3D printen en lasersnijden). Deze werkt in opdracht van klanten, maar heeft ook een eigen productcollectie. De jongeren blijven gemiddeld genomen 6 tot 9 maanden. In die periode komen zij enkele dagdelen per week naar de werkplaats. Al vanaf het begin van het traject wordt gesproken over de toekomst. Deelnemers stromen uit naar school, werk of zorg. Doelstelling daarbij is om niemand 'los' te laten, maar voor iedereen een passend vervolg te vinden.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Kwetsbare jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar, met meervoudige problemen, vaak uitgevallen uit school en met meestal een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De totale kosten per traject bedragen € 5.400 en bestaat uit € 1.500 begeleidingskosten (gem. 23 uur), € 1.100 extra zorgbegeleiding en € 2.800 aan productie- en bedrijfskosten. Dit laatste wordt gefinancierd door eigen omzet en fondsen.

- A. *Aantrekkelijke locatie.* De locatie van de winkel en werkplaats past bij de doelgroep. Dat leidt tot een positieve (eerste) indruk voor jongeren en het gevoel daar graag bij te willen horen. Dat leidt tot minder uitval tijdens het traject.
- B. *Korte lijnen.* Door de geïntegreerde opzet van werken/leren en psychosociale begeleiding in één traject en op één locatie zijn de lijnen tussen werk en zorg heel kort. Dat leidt tot zorg en ondersteuning die beter op maat en dus effectiever is. Daardoor kunnen escalaties en de daarbij behorende maatschappelijke kosten voor zorg worden voorkomen. Daarnaast draagt de betere ondersteuning naar verwachting bij aan een grotere kans op succesvolle uitstroom (terug) naar school of naar werk. Uitstroom naar school of werk leidt vervolgens tot productiviteitswinst, die zich vertaalt in minder uitkeringen en een hoger inkomen voor de deelnemer. Ook doen mensen die werken gemiddeld een lager beroep op zorg en ondersteuning en hebben zij een hogere kwaliteit van leven: hun mentale en fysieke gezondheid is beter.
- C. *Succeservaringen.* De deelnemers doen tijdens het traject (werknemers)vaardigheden op. Zaken als op tijd komen, afspraken nakomen en communiceren met collega's en leidinggevend. Het opdoen van succeservaringen is één van de doelstellingen van het traject, bijvoorbeeld het min of meer zelfstandig afronden van kleine creatieve projecten. Jongeren die over het algemeen in hun leven weinig hebben om trots op zijn, doen op deze manier eigenwaarde en zelfvertrouwen op. Dit draagt ook bij aan een versterking van familierelaties en sociale netwerken: jongeren zijn trots en nemen familie en vrienden mee naar de werkplaats. Ook de concrete werkervaring draagt bij aan het zelfvertrouwen. Het leren van vaardigheden en het opdoen van ervaring vergroten beide de kans op uitstroom naar regulier werk of (terug) naar school.
- D. *Zinvolle daginvulling.* Gedurende hun deelname hebben de jongeren een zinvolle daginvulling: ze participeren en leveren een concrete bijdrage aan het maken van tastbare producten. Voor meer kwetsbare deelnemers, met name met psychische beperkingen, kan deze daginvulling bijdragen aan het voorkomen van escalatie (en daarmee gepaard gaande zorgkosten). Tot slot geldt voor een klein deel van de doelgroep dat zij zonder daginvulling op straat zouden hangen en daar criminaliteit en overlast zouden veroorzaken.

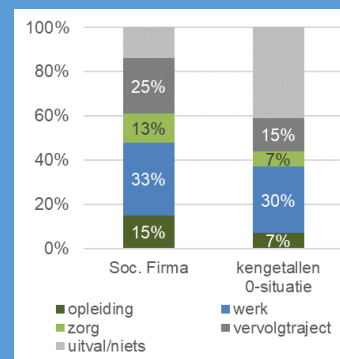
*Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief*

33 % van de deelnemers stroomde uit naar werk. Om te bepalen hoe groot de kans op werk is in het nulalternatief, is literatuuronderzoek gedaan. Daaruit blijkt dat van de jongeren met ASS ongeveer 25 tot 30 procent aan het werk is. Het netto-effect is 7%. Daarnaast gaat netto

- 8 procent meer naar school
- 6 procent meer naar een zorgtraject
- 10 procent meer naar een vervoltraject

Gedurende hun deelname aan het traject ervaren de jongeren meer zingeving. Het hebben van een zinvolle daginvulling c.q. werk leidt daarnaast tot een lager risico op escalatie en daarmee samenhangende zorgkosten van 3 procent.

1% van de jongeren heeft door de interventie een daginvulling in plaats van op straat te hangen en daar overlast te veroorzaken.

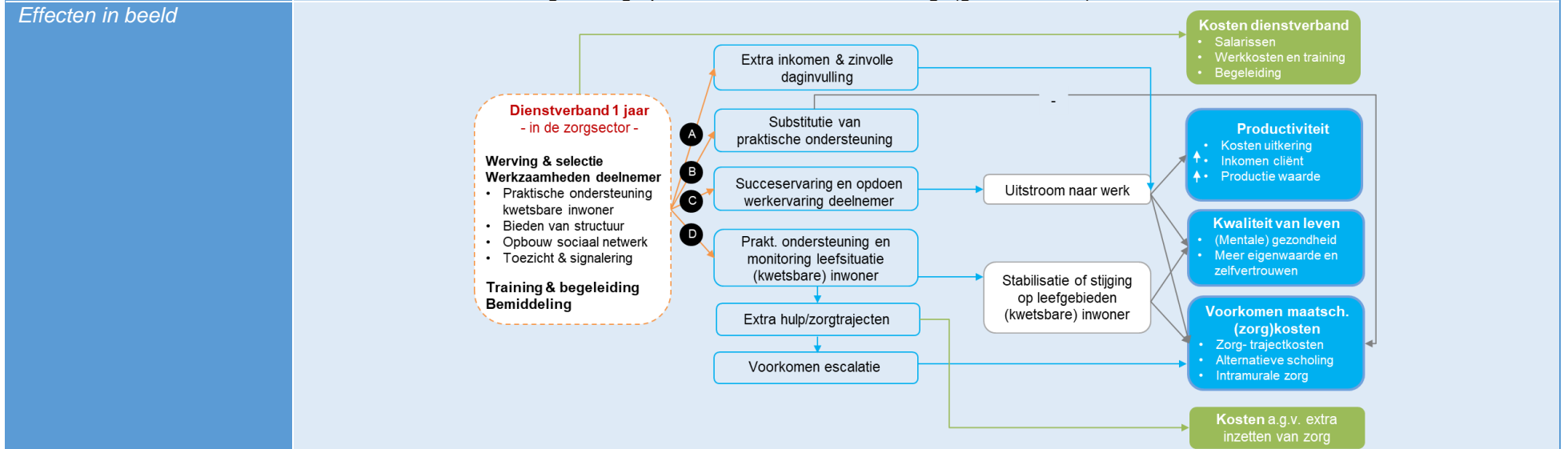
<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten		€ 6.400
	1. Kosten interventie		€ 6.400
	a. Kosten begeleiding		€ 1.500
	b. Overige kosten interventie		€ 4.900
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ -
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ -
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ -
	Totale baten		€ 15.900
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ -
	2. Meer aan het werk		€ 5.740
	3. Meer startkwalificaties		€ 5.020
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 910
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 4.200
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 50
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 9.500
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		1,8
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		2,5
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,1
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	Kracht is de samenhang van leren & werken en de psychosociale begeleiding in één gecombineerd traject. Belangrijk hierbij is dat het gaat om aantrekkelijk en leuk werk in een echt bedrijf. Aandachtspunt is het risico dat door teveel sturen op de begeleidingskosten de onderneming onder druk komt te staan. Goede coaching en begeleiding is immers een voorwaarde voor het optreden van de effecten. Deze kosten kunnen niet ten laste komen van de ondernemer.		
<i>Verdelingseffecten</i>	De deelnemers zijn de grootste baathebbers. Zij hebben, zowel op korte als op lange termijn, een betere uitgangspositie in de maatschappij en op de arbeidsmarkt en ervaren een verbetering in kwaliteit van leven. Voor de gemeente is het saldo licht positief door de voorkomen uitkeringen en zorgkosten op korte termijn (de lange termijn effecten zijn hier echter nog niet meegenomen). Verder is het saldo voor de sociale firma break-even: de extra kosten die de trajecten met zich meebrengen worden goed gemaakt door de begeleidingsvergoeding van de gemeente en de eigen omzet.		
<i>Conclusie</i>	Investeren in jongeren die moeite hebben om zelf werk te vinden loont. Een plek bij een sociale firma met aantrekkelijk werk is een goede opstap voor deze groep.		

Meta-analyse MKBA's Jeugdwerkloosheid
 - Aanpakken vergeleken vanuit maatschappelijk rendement –
 In opdracht van het Ministerie van SZW

7. Tijdelijk dienstverband (gemeente)

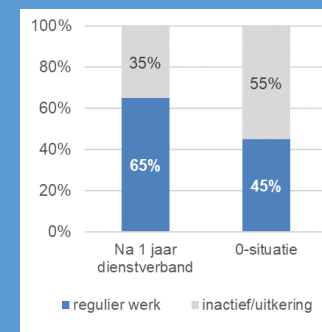
<i>Probleem & doelstelling</i>	Sociale firma's zijn een concrete opstap voor jongeren die de potentie hebben om regulier te kunnen werken maar om verschillende redenen niet in staat zijn om dit op eigen kracht nu te doen. Ze zijn gemotiveerd maar kunnen of willen niet meer terug naar school. Concrete werkervaringsplekken zijn schaars, veel ondernemers vinden het in dienst nemen te risicovol en de begeleidingskosten te hoog. Hier komt de gemeente in beeld. De gemeente treedt op als een soort sociale firma in verschillende werksoorten bij voorkeur in tekortsectoren, gericht op doorstroom naar regulier werk.
<i>Beschrijving interventie</i>	De kern van de hier beschreven interventie is dat de gemeente jongeren inzet voor de praktische ondersteuning en begeleiding van (kwetsbare) inwoners. Het doel is het versterken van beide partijen. De jongeren krijgen een arbeidsovereenkomst voor 1 jaar en worden begeleid door de zorgorganisatie. Na 9 maanden wordt gestart met bemiddeling naar regulier werk.
<i>Bereik en doelgroep</i>	De jongeren zijn overbelast en/of ervaren andere belemmeringen om zelfstandig aan het werk te gaan. Ze zijn gemotiveerd, hebben tijdelijk extra ondersteuning nodig op de werkvloer en zijn <i>geen</i> kandidaat voor het doelgroepenregister.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De kosten bestaan uit salarissen en premies van € 27.000, plus directe werkkosten en training van € 3.000. Daarnaast krijgen de deelnemers intensieve begeleiding op de werkvloer en bemiddeling, (gem. 100 uur). Dit kost € 6.400.

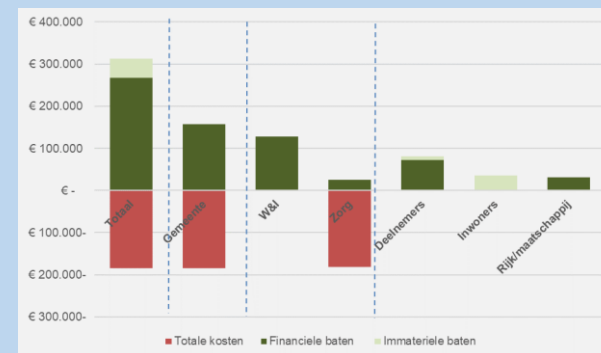
- A. *Extra inkomen en zinvolle daginvulling.* De deelnemers hebben een hoger inkomen dan bij een uitkering en een zinvolle daginvulling. Beide leiden tot meer rust en minder (financiële) stress. Dit draagt bij aan de mentale en fysieke gezondheid van de deelnemers. Ook doen mensen die werken gemiddeld een lager beroep op zorg en ondersteuning.
- B. *Substitutie formele zorg.* Praktische ondersteuning wordt voor een deel uit handen genomen van professionals (begeleiders en maatschappelijke dienstverlening) en uitgevoerd op een financieel gunstigere manier. Ook waar voorheen mantelzorgers veel van de praktische zaken uitvoerden kunnen de deelnemers voor een verlichting zorgen.
- C. *Succeservaring deelnemer en uitstroom naar werk.* Deelnemers doen succeservaringen op: ze kunnen soms meer dan zij zelf dachten. Ze doen mee in de maatschappij en de zichtbare verbeteringen geven veel voldoening, net als de complimenten die ze krijgen van inwoners. Het sociaal netwerk wordt uitgebreid door het werken in teamverband. Dit alles leidt tot een toegenomen eigenwaarde, waar het soms jarenlang aan ontbroken heeft. Ze krijgen de mogelijkheid om concrete werkervaring en vaardigheden op te doen. Dit kan leiden tot een grotere kans op uitstroom naar ander (betaald) werk.
- D. *Verbetering leefsituatie inwoner.* Op dit moment staat de hulp en ondersteuning aan kwetsbare inwoners onder druk. Dat betekent dat er minder uren per inwoner beschikbaar zijn dan voorheen, terwijl de vraag toeneemt. De inzet van deelnemers kan bijdragen aan het opvangen van de negatieve effecten hiervan. Hun praktische ondersteuning, een luisterend oor en het signaleren van risico's op escalatie leidt tot een verbetering van de leefsituatie van de kwetsbare inwoner. Het werk van de deelnemers kan ook leiden tot een extra doorgeleiding naar professionele hulp zoals bijvoorbeeld armoedeverzoeken, schuldhulpverlening of maatschappelijk werk. Ook kan de signaleringsfunctie leiden tot een extra inzet van professionele begeleiding. Hierdoor wordt escalatie voorkomen, maar zullen tevens de korte termijn kosten stijgen.

Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

De kans op uitstroom naar regulier werk is zonder het tijdelijk dienstverband circa 45 procent voor deze jongeren. De extra uitstroom bedraagt 20 procent.
 In een jaar is 35 procent van de inwoners zonder dagbesteding toegeleid naar activiteiten in de wijk. Daarnaast is in 10 procent van de gevallen een (vorm van een) armoedeverzoeking ingezet.
 Uit de analyse blijkt dat 15% van de inwoners ook nog een maatschappelijke werker heeft. In de nul situatie ligt dit percentage (in deze doelgroep) rond de 25 procent. De substitutie is dus ongeveer 40 procent (10 van 25 procent).
 De toename in leefsituatie staat omgerekend gelijk aan ongeveer 3,6 gewonnen gezonde levensjaren.
 Verder rekenen we hier met het voorkomen dat 1 inwoner escaleert (voorkomen escalatie van 3%)

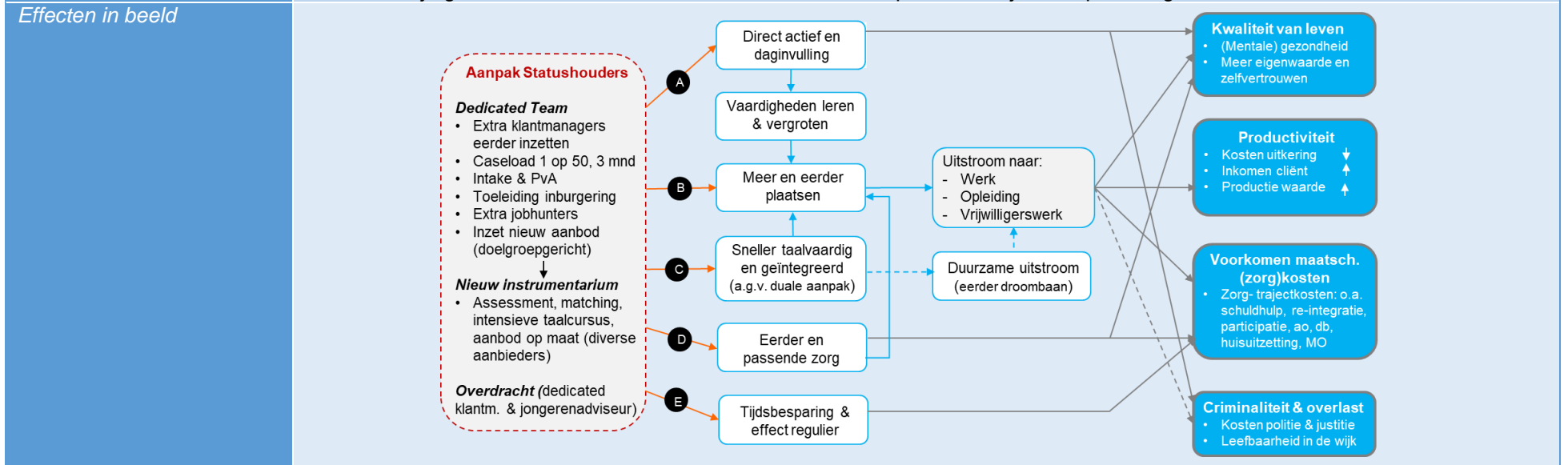
Kosten - baten overzicht	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	Bij 20 deelnemers	€ 36.800
	1. Kosten interventie		€ 36.400
	a. Kosten begeleiding		€ 6.400
	b. Overige kosten interventie		€ 3.000
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ 27.000
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ -
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ -
	Totale baten		€ 60.180
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ -
	2. Meer aan het werk		€ 43.540
	3. Meer startkwalificaties		€ -
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 7.400
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 9.240
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ -
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 23.380
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		1,4
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		1,6
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		0,9
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	Het tijdelijke dienstverband biedt jongeren de mogelijkheid om relevante werkervaring op te doen. Het gaat om echt werk in een sector waarin de kans op een reguliere aanstelling groot is. Aandachtspunt hierbij is selectie. Het gaat om een dure interventie, die alleen maatschappelijk rendabel is als hij wordt ingezet voor de juiste doelgroep: niet te 'goed' en niet te 'slecht'.		
<i>Verdelingseffecten</i>	<p>Uit het figuur blijkt dat het nagenoeg loont voor de gemeente om jongeren voor 1 jaar in dienst te nemen. De investering bestaat uit de salariskosten en de begeleiding (bij zorg). Daartegenover staat de winst in voorkomen uitkerings- en trajectkosten (bij werk & inkomen). Hiermee is de businesscase voor de gemeente nog niet rond. Echter, met een klein beetje substitutie (het organiseren van goedkopere vormen van zorg) en één voorkomen escalatie wordt dit wel bereikt. De overige baathebbers zijn de deelnemers zelf. Zij ontvangen iets meer aan salaris en ervaren een toegenomen zelfstandigheid en zingeving. De inwoners ervaren voornamelijk een toename in kwaliteit van leven.</p>		
<i>Conclusie</i>	Bijzonder aan deze interventie is dat het een echte <i>win-win</i> situatie is: alle betrokkenen hebben baat. Niet alleen de inwoners worden versterkt, maar ook de deelnemers zelf ervaren meer zelfvertrouwen en zingeving. Bovendien gaan zij er financieel op vooruit.		

8. Integrale aanpak jonge statushouders

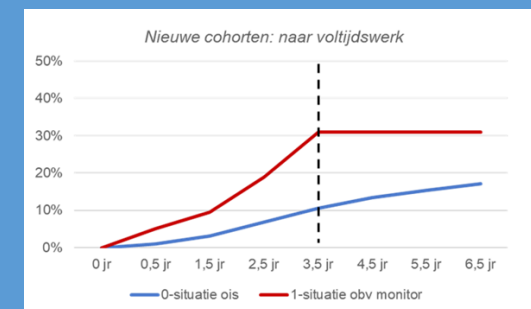
<i>Probleem & doelstelling</i>	De ondersteuning van statushouders kan efficiënter en effectiever. In de oude werkwijze werd eerst gewerkt aan taal en inburgeren. Activeren naar werk of opleiding kwam pas veel later (en soms helemaal niet actief) aan bod. Er werd dus niet systematisch ingezet op het <i>gelijktijdig</i> werken aan alle leefdomeinen. Terwijl deze domeinen in directe relatie staan tot elkaar: het beheersen van de taal vergroot de kans op werk, een hogere (arbeids)participatie leidt tot betere taalbeheersing, werkloosheid en inactiviteit leidt tot gezondheidsklachten, een goed welbevinden leidt tot meer kans op werk. Integraal beleid is daarom onmisbaar.
<i>Beschrijving interventie</i>	De aanpak bestaat uit een integrale en sluitende aanpak op maat, gericht op snelle activering, direct vanaf aankomst, en een actieve begeleiding tot het bereiken van zelfstandigheid. Een systematische aandacht voor gelijktijdige inzet op <i>alle</i> leefdomeinen.
<i>Bereik en doelgroep</i>	De aanpak is gericht op alle nieuwe statushouders. In deze bijzondere groep is bijna de helft jonger dan 27. De helft daarvan is laag opgeleid (zonder startkwalificatie) en de andere helft middelbaar.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De extra kosten bestaan uit intensieve begeleiding van een <i>dedicated</i> team (jongerenadviseurs en jobhunters) gedurende 3,5 jaar. De kosten zijn gemiddeld € 7.200. En daarnaast de inzet van specifieke trajecten op maat, gem.€ 2.300.

- A. *Direct actief.* Direct bij aanvang stimuleren de jongerenadviseurs de statushouders tot een daginvulling en actief aan de slag gaan. De vele maatschappelijke initiatieven die er zijn dragen hier aan bij. De daginvulling leidt in de eerste plaats tot meer kwaliteit van leven voor de betrokken statushouders. Zij hebben veelal een traject achter de rug van lange procedures, afwachten en onzekerheid op steeds verschillende locaties, en kunnen nu weer aan iets positiefs werken. Een zinvolle daginvulling draagt bij aan eigenwaarde en mentale gezondheid. Daarnaast voorkomt het verveling en dus potentiële overlast in de buurt. Door op deze manier te participeren vergroten de cliënten hun vaardigheden en daarmee de kans op een snelle passende (proef)plaatsing en uitstroom.
- B. *Meer en eerder plaatsen.* De nadruk ligt op wie mensen zijn, wat zij willen en wat zij kunnen. De speciaal hiervoor opgeleide adviseurs zijn hierin de belangrijkste succesfactor: van hen wordt verwacht dat zij flexibel zijn, out-of-the-box kunnen denken en snel schakelen. De ondersteuning van statushouders is individueel, beter op maat en dus (mogelijk) effectiever. Jobhunters en intercedenten zijn, anders dan in het reguliere werkproces, gekoppeld aan de teams. Daardoor is er meer en persoonlijker betrokkenheid. De combinatie van intensieve aandacht van de klantmanager en de gekoppelde jobhunters en intercedenten zorgt ervoor dat mensen meer en eerder geplaatst kunnen worden op een plek die bij ze past en dus dat de kans op de uitstroom naar (deeltijd)werk, opleiding en vrijwilligerswerk stijgt.
- C. *Sneller geïntegreerd.* Mensen starten eerder met TOV, taalcursussen en inburgering. De taaltrajecten zijn in principe dual. Dat wil zeggen dat het gaat om een combinatie van lessen volgen en een buitenschools programma. Zo is er in samenwerking met Albert Heijn een taaltraject ontwikkeld waarbij deelnemers een woordenschat en begrippenkader ontwikkelen die direct toepasbaar zijn in het werken in de supermarkt. De eerdere inzet en duale opzet leiden ertoe dat mensen sneller taalvaardig zijn en sneller kunnen participeren. Ook dat vergroot de kans op een snelle plaatsing op een passende plek. Maar het leidt naar verwachting ook tot een meer duurzame uitstroom omdat mensen eerder aan de slag kunnen in een baan die écht bij hen past.
- D. *Eerder passende zorg.* Omdat mensen eerder in beeld zijn kunnen zij, als dat nodig is, ook eerder worden doorgeleid naar passende zorg of ondersteuning. Waar nodig werken de jongerenadviseurs nauw samen met andere hulpverleners (bijv. bij schulden, verslavingen of psychische problemen). Daarmee worden escalaties (en dus zorgkosten) voorkomen.
- E. *Tijdsbesparing regulier.* Het dedicated team doet onder meer de intake, de rechtmatigheidstoets en het opstellen van een plan van aanpak. Zaken die dus door de reguliere organisatie niet meer gedaan hoeven te worden.

Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

Bij het bepalen van de opbrengsten van de aanpak gaat het om het *netto-effect*: hoeveel mensen stromen extra uit naar werk, ten opzichte van het nulalternatief. Hiervoor zijn de gegevens uit de monitor van de aanpak vergeleken met de referentiegroep (ois). Duidelijk is dat het verschil - en daarmee het effect - aanzienlijk is. Het extra effect a.g.v. de aanpak is zo'n 20 procent na respectievelijk 3,5 en 2,5 jaar. Meer statushouders gaan eerder aan het werk, zowel in voltijd als deeltijd werk (in totaal 50% t.o.v. 30%). Zo heeft na 1,5 jaar 20% werk (vt + dt) t.o.v. 5% in de nulsituatie. Daarnaast stroomt er 2% van de hele groep en 4% van de jongeren extra uit naar een opleiding.

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten		€ 10.100
	1. Kosten interventie		
	a. Kosten begeleiding		€ 7.200
	b. Overige kosten interventie		€ -
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ -
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ 2.280
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ 700
	Totale baten		€ 27.700
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ 1.650
	2. Meer aan het werk		€ 20.950
	3. Meer startkwalificaties		€ 2.330
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 240
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 2.500
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ -
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 17.500
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		2,5
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		2,7
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,8
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	Uit de analyse blijkt dat de aanpak van statushouders een zeer positief maatschappelijk saldo oplevert. De maatschappelijke kosten-batenverhouding is 2,7. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro ongeveer 2,70 euro oplevert. Ook het financieel rendement is daarbij positief. De belangrijkste baat is de toegenomen productiviteit.		
<i>Verdelingseffecten</i>	Ongeveer 60 procent van de baten komt bij de gemeente terecht. De financiële kosten-batenverhouding voor de gemeente is daarmee 1,8. De gemeente profiteert met name door de verhoogde uitstroom van uitkeringsgerechtigden en (voor een klein deel) door overige voorkomen kosten in het sociaal domein.		
<i>Conclusie</i>	Samenvattend laten de resultaten na de vier jaar zien dat de aanpak slaagt in zijn opzet: <i>door statushouders vanaf het begin te ondersteunen met een aanpak op maat stromen mensen meer en sneller uit</i> . De uitstroom naar werk na vier jaar is substantieel meer dan in de referentiegroep in diezelfde periode: meer mensen gaan eerder aan het werk (zowel in voltijd als in deeltijd). Het maatschappelijk rendement dat behaald wordt is zeer hoog en ook voor de gemeente is de aanpak lonend. De aanpak biedt hiermee tevens een onderbouwing en een doorkijk naar de potentie van een vergelijkbare aanpak voor andere doelgroepen. Het geeft (nogmaals) het belang van integraal werken bij re-integratie, waarbij de wensen, kansen en mogelijkheden van de klant zelf (meer) centraal staan.		

9. Individuele plaatsing en steun (IPS)

<i>Probleem & doelstelling</i>	De meeste mensen met ernstige en langdurige psychische stoornissen zijn geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt of behoren tot de groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Naar schatting heeft slechts 10 tot 15 procent van deze groep regulier werk. Een belangrijke reden hiervoor is dat arbeidstoeleiding en GGZ vaak (nog) twee gescheiden werelden zijn. Traditioneel wordt arbeidsparticipatie los gezien van andere leefgebieden. Andersom zien zorgprofessional re-integratie vaak nog niet direct als onderdeel van herstel. In de IPS-interventie, waarbij gewerkt wordt in multidisciplinaire teams, staat de samenwerking en kruisbestuiving tussen zorg en werk juist centraal. Doelstelling is het verkrijgen en behouden van regulier betaald werk voor iedereen die wil, waarbij <i>'eerst plaatsen, dan trainen'</i> het leidende principe is.
<i>Beschrijving interventie</i>	De IPS-begeleiders werken vanuit een standaard methode en maken deel uit van een ambulante GGZ-team. Ze begeleiden deelnemers en werven en begeleiden werkgevers. Het inschatten van arbeidsmogelijkheden vindt doorlopend plaats en zoveel mogelijk op de werkvloer.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Een interventie voor mensen met ernstige psychische problematiek die graag willen werken.
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De kosten bestaan hoofdzakelijk uit de ureninzet van de IPS-begeleider voor 2 jaar, gemiddeld zo'n 48 uur per jaar ofwel totaal € 6.200. Inclusief de overige kosten resulteert een trajectkosten van zo'n € 8.000 per deelnemer voor 2 jaar.
<i>Effecten in beeld</i>	

- A. *Sneller naar werk.* Voor de klant met een actieve werkwens wordt meteen een passende werkplek op maat gezocht. Dit leidt direct tot productiewaarde tijdens het IPS-traject en daarmee tot minder uitkeringslasten en mogelijk, afhankelijk van het aantal contracturen, meer inkomen voor de klant. Belangrijker is misschien wel het effect op de eigenwaarde en het zelfvertrouwen. De problemen met de mentale gezondheid verschuiven qua aandacht meer naar de achtergrond, waardoor het 'gewoon mens zijn tussen de mensen' meer naar voren komt. Dit heeft een positieve uitwerking op het herstel en de stabilisatie. Beide leiden tot meer kwaliteit van leven voor de klant. Daarnaast zijn er voor het netwerk van de klant effecten zichtbaar. Er wordt meer gebruik gemaakt van en samengewerkt met de direct betrokkenen om zo tot een positieve ervaring te komen en om mogelijke negatieve invloeden te beperken.
- B. *Betere hulp.* Door de inbedding van de IPS-begeleider in het FACT-team zijn de lijnen kort. Dit draagt bij aan het herstel. Daar waar in de oude werkwijze aandacht voor werk vaak volgend was op de behandeling, vinden deze nu gelijktijdig plaats. Een verandering in een van de leefgebieden die van invloed kan zijn op een ander wordt eerder gesignaleerd, b.v. een verandering in medicijngebruik of een verandering in meer verantwoordelijkheid op de werkvloer. Dit draagt bij aan een verminderde kans op terugval en/of escalatie met de daarbij behorende maatschappelijke (zorg)kosten, denk aan 2^e lijns GGZ-zorg, opname, huisuitzetting en eventueel kosten politie en justitie. Maar mogelijk ook een vermindering van overlast.
- C. *Duurzamere plaatsing.* Doordat de wensen van de klant centraal staan zijn de gevonden werkplekken vaak passender bij de klant dan bij traditionele arbeidsbemiddeling. Dit heeft een positief effect op de duurzaamheid van de uitstroom naar werk. Mensen behouden langer hun werk. Overigens wordt dit effect ondersteund door een uitgevoerde effectmeting. De duurzaamheid van de plaatsing heeft positieve effecten op de productiviteit, kwaliteit van leven en de stabiliteit van de klanten.
- D. *Verhoging draagvlak.* Het actief werven van nieuwe (potentiële) reguliere werkgevers draagt bij aan een verhoging van het maatschappelijk draagvlak voor de doelgroep. De doelgroep gaat meer meedoen, wordt zichtbaarder waardoor meer begrip ontstaat (*anti-stigmatiserend*). Ook kan een kruisbestuiving optreden waardoor meer mogelijkheden en plekken ontstaan bij andere werkgevers (*spin-off*).

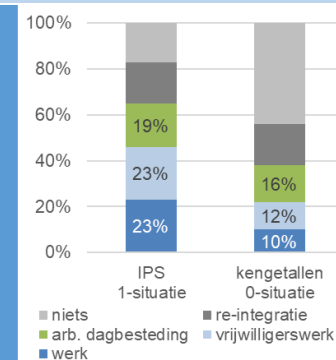
Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

Voor het bepalen van het bruto-effect (IPS) is gebruik gemaakt van het onderzoek van SCION:

- 23% heeft na 2,5 jaar een reguliere betaalde baan (met gemiddeld 20 uur in de week)
- 23% vindt vrijwilligerswerk
- 19% heeft een vorm van gesubsidieerd werk / arbeidsmatige dagbesteding

Het figuur laat de kengetallen voor de doelgroep in de 0-situatie zien. Voor regulier werk ligt dit tussen de 10 en 13%. In dit voorbeeld is gerekend met de bovenkant van de bandbreedte:

- 13% extra naar regulier werk
- 11% meer vrijwilligerswerk
- 3% meer arbeidsmatige dagbesteding

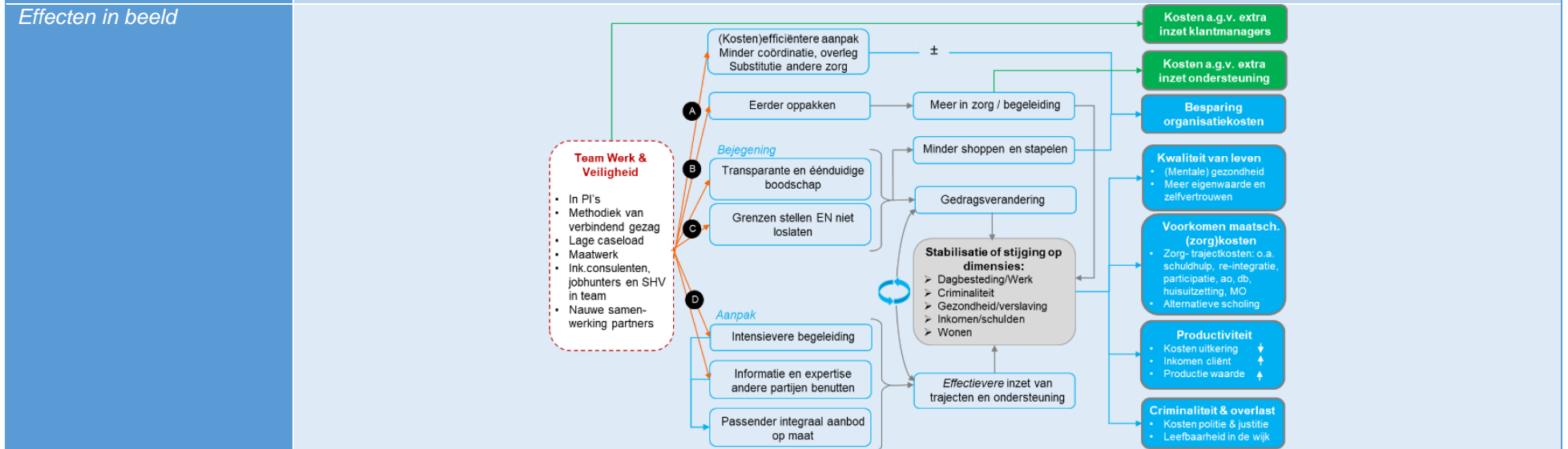

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere														
	Totale kosten		€ 13.630														
	1. Kosten interventie		€ 13.630														
	a. Kosten begeleiding		€ 6.240														
	b. Overige kosten interventie		€ 1.760														
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ 5.630														
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ -														
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ -														
	Totale baten		€ 20.550														
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ -														
	2. Meer aan het werk		€ 12.700														
	3. Meer startkwalificaties		€ -														
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 2.150														
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 5.430														
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 280														
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 6.930														
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		1,1														
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		1,5														
	<i>Gemeentelijke KB-verhouding</i>		1,0														
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	De wens van een cliënt om werk te vinden staat centraal en is leidend voor de arbeidsbegeleiding. Werk draagt bij aan stabiliteit, zelfvertrouwen en herstel en heeft een positief rendement. Aandachtspunten zijn de risico's voor zowel werkgevers als deelnemers. Werkgevers vinden het risico vaak te groot door het afschaffen van de no-riskpolis en de strikte eisen van het doelgroepenregister, waardoor mensen niet in aanmerking komen voor loonkostensubsidie. De deelnemer ervaart soms onzekerheid en is bang om, bij terugval, weer door allerlei procedures bij het aanvragen van de uitkering te moeten. Het opschorten van de uitkering, een proefplaatsing of stage zouden kunnen helpen.																
<i>Verdelingseffecten</i>	Deelnemers zijn de grootste baathebbers. Zij hebben financiële baten (door de extra uitstroom naar werk), maar vooral extra kwaliteit van leven als gevolg van een daginvulling. Daarnaast profiteert het Rijk (door de extra inkomstenbelasting) en de werkgevers (doordat de productiewaarde hoger is dan de kosten voor loon en vergoeding). Voor de gemeente is het saldo break-even. De bijdrage aan IPS weegt op tegen de voorkomen uitkering en zorgkosten. Ook de zorgverzekeraar investeert in IPS. Zij hebben waarschijnlijk ook baten, die mogelijk in dit model zijn onderschat. Dit vraagt om nader onderzoek.																
	<table border="1"> <caption>Data for Bar Chart: Distribution of Costs and Benefits</caption> <thead> <tr> <th>Stakeholder</th> <th>Value (€)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaal</td> <td>~1,800,000</td> </tr> <tr> <td>Gemeente</td> <td>~500,000</td> </tr> <tr> <td>Zorgverz</td> <td>~100,000</td> </tr> <tr> <td>Deelnemers</td> <td>~400,000</td> </tr> <tr> <td>Rijk/maatsch</td> <td>~100,000</td> </tr> <tr> <td>Werkgever</td> <td>~400,000</td> </tr> </tbody> </table>			Stakeholder	Value (€)	Totaal	~1,800,000	Gemeente	~500,000	Zorgverz	~100,000	Deelnemers	~400,000	Rijk/maatsch	~100,000	Werkgever	~400,000
Stakeholder	Value (€)																
Totaal	~1,800,000																
Gemeente	~500,000																
Zorgverz	~100,000																
Deelnemers	~400,000																
Rijk/maatsch	~100,000																
Werkgever	~400,000																
<i>Conclusie</i>	Het IPS-traject is een zeer intensief traject, waarbij de IPS-begeleider deel uit maakt van een ambulant GGZ-team. De nauwe samenwerking tussen zorg en werk, de snelle plaatsing op een passende werkplek vanuit de wensen van de klant en de langdurige begeleiding lijken voor deze moeilijke doelgroep vruchten af te werpen.																

10. Integrale aanpak werk & veiligheid

<i>Probleem & doelstelling</i>	Doel is om een specifieke doelgroep, voornamelijk veelplegers of ex-gedetineerden, die vaak kampen met complexe problemen, stap voor stap te begeleiden naar maatschappelijke participatie, en zo criminaliteit en overlast te verminderen en recidive tegen te gaan.
<i>Beschrijving interventie</i>	De aanpak is zoveel mogelijk outreachend. Voor jongeren neemt het interventieteam de RMC-taken over. Vanuit die rol worden jongeren opgepakt zodra ze gemeld zijn. Daarnaast gaan de teamleden gaan op bezoek in de gevangenis bij jongeren die binnenkort vrij komen. De gespecialiseerde teamleden (klantmanagers) hebben een lage caseload en dus veel tijd. Ze werken volgens de methodiek van <i>verbindend gezag</i> . Het verbindt hiërarchische afstand met relationele nabijheid en het stellen van heldere grenzen met het geloven in de mogelijkheden van de ander. In de ondersteuning wordt altijd gestreefd naar zoveel mogelijk <i>maatwerk</i> . Dat vertaalt zich bijvoorbeeld in de mate waarin sancties worden ingezet om iemand in beweging te krijgen, of in de afspraken met trajectbegeleiders. Inkomensconsulenten, jobhunters en schuldhulpverlening zijn onderdeel van het team. Daarbuiten wordt nauw samengewerkt met de overige partijen die betrokken zijn bij een klant: politie, reclassering en hulpverlening.
<i>Bereik en doelgroep</i>	Specifieke doelgroep, voornamelijk veelplegers of ex-gedetineerden, die vaak kampen met complexe problemen
<i>Extra kosten interventie direct en indirect</i>	De kosten voor begeleiding zijn € 7.600, voor gemiddeld 32 maanden (± 115 uur), incl. overige kosten zijn de totale kosten € 8.100.

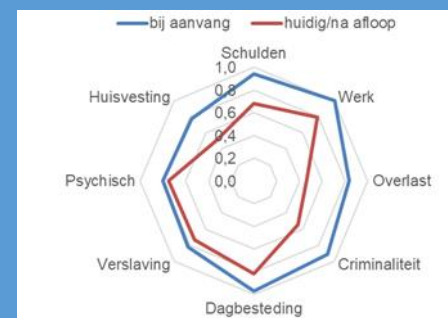

- A. *Besparing organisatiekosten.* In de teams van Werk & Veiligheid worden voor een deel activiteiten uitgevoerd die anders ook gedaan zouden worden. Het gaat bijvoorbeeld om de uitkeringsverstrekking en een deel van het klantmanagement. Doordat het team dit nu doet, leidt dit tot een besparing in het reguliere werk. Daarnaast is er, omdat de verschillende functies in het team zitten, minder reguliere coördinatie en afstemming nodig.
- B. *Eerder oppakken.* Door de outreachende manier van werken worden mensen 'eerder' opgepakt en komen er mensen in beeld die anders niet bij de gemeente terecht waren gekomen voor ondersteuning (bijvoorbeeld in de gesprekken in de PI's). Daardoor worden mensen meer (en eerder) toe geleid naar een uitkering, zorg of begeleiding. Extra inzet van interventies leidt op korte termijn tot meer kosten, maar daar staat tegenover dat als het daadwerkelijk lukt om effectief te interveniëren dit op korte termijn leidt tot een (mogelijk tijdelijk) verbeterde of meer stabiele situatie voor de cliënt zelf. Dat leidt weer tot meer kwaliteit van leven (zowel mentaal als fysiek) en voorkomen zorgkosten die voortkomen uit bijvoorbeeld schulden, huisuitzettingen, crisisinterventies et cetera. Als mensen uit weten te stromen naar werk leidt dat tot lagere uitkeringskosten voor de gemeente en een hoger inkomen voor henzelf. Tot slot recidiveren mensen die stabiel zijn minder snel met een bijbehorend positief effect op criminaliteit en overlast. Indien de interventie leidt tot langdurige stabilisatie, zijn deze effecten er ook op lange termijn.
- C. *Andere bejegening.* Door de methodiek van verbindend gezag en door de nauwe samenwerking met partners is de bejegening van klanten anders dan in het nulalternatief. Alle partners brengen steeds dezelfde boodschap, en het team stelt grenzen zónder de cliënt los te laten. De verwachting is dat deze bejegening vaker dan voorheen leidt tot een gedragsverandering bij de cliënt. Die gedragsverandering op zichzelf leidt al tot een verbeterde situatie (met bijbehorende positieve effecten zoals hierboven beschreven), maar draagt ook bij aan de effectiviteit van eventueel ingezette interventies (en vice-versa). De informatie-uitwisseling tussen partners leidt er ook toe dat cliënten minder kunnen 'shoppen' in de hulpverlening. Dat leidt tot minder stapeling van trajecten en dus tot minder kosten.
- D. *Intensieve begeleiding.* Door de relatief lage caseload hebben de klantmanagers tijd voor intensievere begeleiding dan normaal. In combinatie met de samenwerking met andere partijen leren zij hun klanten echt kennen en is het mogelijk om een passender en integraal aanbod op maat te maken. Als het goed is leidt dat ertoe dat de ingezette trajecten ook effectiever zijn en dus meer bijdragen aan stabilisatie of verbetering van de leefsituatie van de cliënt.

Effecten (direct en indirect)
t.o.v. nulalternatief

Belangrijkste effecten van het team W&V zijn:

- 25% meer uitkeringen dan zonder de aanpak
- Ongeveer 1 op de 5 cliënten is extra stabiel na verloop van tijd (22%) voor gemiddeld 7 maanden (ondergrens bij meting)
- Waarvan de helft extra financieel stabiel is (10% van het totaal)
- Ongeveer 1% stroomt extra uit naar werk
- Ongeveer 1,5% stroomt extra terug naar school (van de 70% jongeren)
- Daling recidive is 7,5%

<i>Kosten - baten overzicht</i>	KOSTEN / BATEN	Aantallen	Bedrag per jongere
	Totale kosten	Bij 20 deelnemers	€ 13.100
	1. Kosten interventie		
	a. Kosten begeleiding		€ 7.650
	b. Overige kosten interventie		€ 450
	c. Kosten loon en vergoedingen		€ -
	2. Extra inzet van zorg of ondersteuning		€ 5.000
	3. Kosten extra jaren onderwijs		€ -
	Totale baten		€ 20.500
	1. Taakverlichting reguliere ondersteuning/begeleiding		€ 3.100
	2. Meer aan het werk		€ 500
	3. Meer startkwalificaties		€ 600
	4. Minder maatschappelijke (zorg)kosten		€ 900
	5. Toename kwaliteit van leven		€ 700
	6. Voorkomen criminaliteit & overlast		€ 14.700
<i>Saldo & rendement</i>	Saldo		€ 7.400
	<i>Financiële KB-verhouding</i>		1,0
	<i>Maatschappelijke KB-verhouding</i>		1,5
	<i>Gemeentelijke (incl. politie & justitie) KB-verhouding</i>		1,0
<i>Interpretatie & aandachtspunten</i>	De extra inspanningen van het team W&V leiden tot een positief maatschappelijk resultaat. De aanpak is niet goedkoop. Naast extra kosten voor begeleiding worden er ook meer uitkering/trajecten ingezet dan zónder deze aanpak. Maar de extra inspanningen leiden tot het gewenste resultaat. Er stromen meer mensen uit naar werk en school dan in het nulalternatief. Daarnaast is het aantal High Impact Crimes sinds de start van de aanpak fors gedaald – een resultaat dat deels toe te schrijven is aan het team. De sleutel tot succes ligt in <i>de bejegening van de cliënten en de lange adem</i> daarbij. Aandachtspunt is en blijft het eerder en scherper grenzen stellen, beperken van regie-overleggen óver cliënten en meer kiezen voor gezamenlijk praten met de cliënt.		
<i>Verdelingseffecten</i>	De maatschappelijke kosten-baten verhouding van het team W&V is 1,5. Een aanzienlijk deel van de baten betreft leefbaarheid en veiligheid (en is dus immaterieel). Tegenover de gemeentelijke investering staan een toegenomen veiligheid voor de inwoners van de stad en besparingen bij politie & justitie (voorkomen kosten voor opsporing en handhaving). Daarnaast heeft de gemeente zelf ook financiële baten door voorkomen uitkeringslasten en voorkomen zorgkosten op langere termijn. Tot slot profiteren de cliënten: zij ervaren meer kwaliteit van leven en, bij uitstroom naar werk, een hoger inkomen.		
<i>Conclusie</i>	De analyse laat zien dat deze integrale aanpak voor een specifiek moeilijke doelgroep succesvol is. De belangrijkste effecten zijn de vermindering van de High Impact Crimes (en de duurzaamheid daarvan) en de gerealiseerde toeleiding naar werk en school.		

